

NINA ALEXANDROVNA LEIPUNSKAYA, PILIER D'OLBIA
- IN MEMORIAM -

Нина Александровна Лейпунская родилась 09.05.1930 в г. Харькове в семье ученых – физиков. В 1954 г. окончила исторический факультет Киевского государственного университета имени Т.Г. Шевченко по специальности «археология». С 1956 по 1960 гг. училась в аспирантуре Государственного исторического музея (г. Москва) по специальности «античная археология». С 1969 г. по 2003 г. работала в штате Института археологии Национальной Академии Наук Украины сначала в

должности младшего научного сотрудника, а затем – старшего научного сотрудника. В 1975 г. защитила кандидатскую диссертацию «Амфоры из Ольвии VI-IV вв. до н.э.».

Основным направлением ее научных интересов были проблемы истории, экономики, прежде всего торговли и ремесел, истории материальной и духовной культуры населения Ольвии, в частности, религии. Она плодотворно исследовала различные категории материальной культуры: амфорную тару, другие виды керамики, терракоту, скульптуру, надписи. Опубликовала 114 научных работ.

Вела значительную музейную работу, принимала участие в создании экспозиции Музея археологии ЦНПМ НАН Украины по разделу скифо-античной археологии, занималась созданием музейных выставок.

С 1953 г., еще со студенческих лет, Н.А. Лейпунская начала работать в Ольвийской археологической экспедиции. С 1972 по 2006 годы руководила работами на отдельных участках. Из крупных археологических работ в Ольвии: - завершила раскопки Центрального квартала в районе агоры (1972-1979 гг.), начатые ее учителем Л.М. Славиным в 1956 г.; - исследовала западные городские ворота (1979-1984 гг.); - провела раскопки жилых кварталов на северной окраине Нижнего города Ольвии (участок НГС) (1985-2006 гг.). Работала в Ольвийской экспедиции до конца жизни. Результаты этих работ нашли свое отражение в публикациях и научных отчетах. В настоящее время уже подготовлена к печати в Дании коллективная

монография по материалам раскопок на участке НГС, в которой Нина Александровна является основным автором.

22 декабря 2008 г. Нины Александровны не стало.

S.D. KRYŽISKIJ

Nina Alexandrovna Lejpunskaya est née le 09.05.1930 à Kharkov dans une famille de savants-physiciens. En 1954, elle a terminé ses études à la Faculté d'Histoire de l'université d'État T.G. Shevchenko de Kiev dans la spécialité « archéologie ». Entre 1956 et 1960, elle a préparé son « aspirantura » au Musée Historique d'État de Moscou dans la spécialité « archéologie de l'antiquité ». De 1969 à 2003, elle a travaillé à l'Institut d'archéologie de l'Académie Nationale des Sciences d'Ukraine, d'abord en qualité de collaborateur scientifique adjoint, mais puis de collaborateur scientifique principal. En 1975, elle a soutenu sa thèse sur « *Les Amphores d'Olbia des VIe-IVe siècles avant J.-C.* ».

Ses principaux centres d'intérêt ont porté sur les problèmes d'histoire économique - notamment le commerce et l'artisanat -, l'histoire de la culture matérielle et spirituelle de la population d'Olbia, les cultes en particulier. Elle s'est attachée avec talent à l'étude de diverses catégories d'artefacts: les amphores-emballages, divers types de céramiques, les terres cuites, la sculpture, les inscriptions.

En musée, elle a fait preuve d'une activité considérable, pris part à la création de l'exposition du Musée d'Archéologie du CCNM de l'Académie nationale des Sciences d'Ukraine au sein du département d'archéologie scythique, ainsi qu'à l'organisation de diverses expositions du musée.

Dès 1953, encore étudiante, N.A. Lejpunskaya a commencé à participer à l'équipe archéologique d'Olbia. De 1972 à 2006, elle a assumé la responsabilité de divers secteurs de fouille. Parmi ses réalisations les plus importantes sur le chantier d'Olbia, il convient de mentionner : - l'achèvement de la fouille du Quartier Central du côté de l'agora (1972-1979), entamée par son professeur L.M. Slavin en 1956 ; - l'étude des portes occidentales de la cité (1979-1984); - la fouille des quartiers résidentiels à la périphérie nord de la Ville basse d'Olbia (Secteur NGS) (1985-2006). Elle a participé jusqu'au bout à l'équipe d'Olbia. Les résultats de ses travaux ont fait l'objet de quelque 114 publications et rapports scientifiques. Une monographie collective, dont Nina Alexandrovna est l'auteur principal, est en préparation au Danemark, qui sera consacrée aux fouilles du secteur NGS d'Olbia.

Nina Alexandrovna nous a quitté le 22 décembre 2008.

Pierre DUPONT

LISTE DES TRAVAUX / SPISOK OPUBLIKOVANNYH RABOT
NINY ALEKSANDROVNY LEJPUNSKOJ.

1. *Kul't Apollona v Ol'vij*, Arheologija, 1964, Vip. 16.
2. *Kul't Apollona v Ol'vii (nem)*, Bibl. Classica Orientalis, 1967, № 4.
3. *Pro kul't Ahilla u Pivnichnomu Prichornomor'j*, Arheologija, 1970, Vip. 23.
4. *Antichna privizna keramika*, Arheologija Ukrajs'koj RSR, Kijv, 1971, T. II.
5. *Metodika klasifikacij amfornogo materialu*, Arheologija, 1971, № 3.
6. *Ob itogah rabot 1965-1966 gg. na uchastke E-agora. Dom na juche agory*, Arheologicheskie issledovanija na Ukraine, Kiev, 1967, Vyp. 1.
7. *Osnovnye itogi rabot 1968 g. na uchastke NGC v Ol'vii*, Arheologicheskie issledovanija na Ukraine, Kiev, 1971, Vyp. 3.
8. *Dosvid rozrobki metodiki klasifikacij grec'kih amfor*, Materiali XIII konferencij IA AN URSR, Kijv, 1972.
9. *Klasifikacija amfornogo materialu 6-5 st. do n.e. z Ol'vij*, in XV naukova konferencija IA AN URSR, prisyachena 50-richchju stvorennja SRSR. Tezi plenarnih ta sekcijnih do-povidej, Odesa, 1972.
10. *Klasifikacija amfor arhajchnogo chasu z Ol'vij*, Arheologija, 1973, Vip. 8.
11. *Raboty Ol'vijskoj ehkspedicii*, Arheologicheskie otkrytija, 1972, Moskva, 1973.
12. *Arheologichnij muzej*, Kijv, 1971 (Spivavtori: I.G. Shovkopljaj, S.V. Smirnov, V.N. Gladilin ta in.).
13. *Pro import Fasosu ta Geraklej Pontijs'koj v Pivnichnomu Prichornomor'j*, Arheologija, 1973, Vip. 12.
14. *Princip proporcional'nosti v antichnih keramichnih virobah*, Arheologija, 1975, Vip. 15.
15. *Raskopki zhilogo kvartala k jugo-zapadu ot ol'vijskoj agory*, Arheologicheskie otkrytija 1973, Moskva, 1974.
16. *O standartah geraklejskoj amfornoj tary*, Ol'vija, Kiev, 1975.
17. *Raskopki Central'nogo kvartala Ol'vii*, 150 let Odesskomu arheologicheskomu muzeju. Tezisy dokladov jubilejnoy konferencii, Kiev, 1975.
18. *Raskopki zhilogo kvartala k jugo-zapadu ot ol'vijskoj agory*, Arheologicheskie otkrytija 1974, Moskva, 1975.
19. *Raskopki Central'nogo kvartala v Ol'vii v 1975-1976 gg.*, Arheologicheskie otkrytija 1976, Moskva, 1976 (Soavtor - V.V. Krapivina).
20. *Amfory iz Ol'vii 6-4 vv.* Avtoreferat dissertacii na soiskanie uchenoj stepeni kandidata istoricheskikh nauk po special'nosti "arheologija", Kiev, 1975.
21. *Torgovlja Ol'vii perioda stanovlenija polisa*, in Materialy simpoziuma po problemam grecheskoj kolonizacii i strukture ranneantichnyh gosudarstv Severnogo i Vostochnogo Prichernomor'ja. Tezisy dokladov i soobschenij, Tbilisi, 1977.
22. *O roli torgovo-obmennyh otnoshenij v ehkonomike Ol'vii vtoroj poloviny 6 v. do n.eh.*, in Problemy grecheskoj kolonizacii Severnogo i Vostochnogo Prichernomor'ja. Materialy 1 Vsesojuznogo simpoziuma po drevnej istorii Prichernomor'ja, Tbilisi, 1979.
23. *Raskopki Central'nogo kvartala v Ol'vii*, Arheologicheskie issledovanija na Ukraine v 1976-1977gg. Tezisy dokladov XVII konferencii IA AN USSR,

Uzhgorod, 1978.

24. *Raboty v zapadnoj chasti Verhnego goroda Ol'vii*, Arheologicheskie otkrytija 1977, Moskva, 1978.

25. *Luterij z Ol'vij*, Arheologija, 1980, Vip. 38.

26. *Amfori z zatoplenoj chastini Ol'vij*, Arheologija, 1979, Vip. 30.

27. *Ehkonomicheskie osnovy vzaimootnoshenij Ol'vii so skifskim mirom*, in Materialy II simpoziuma po drevnej istorii Prichernomor'ja na temu: Mestnoe naselenie Prichernomor'ja v ehphu Velikoj grecheskoj kolonizacii. Tezisy dokladov i soobschenij, Tbilisi, 1975.

28. *Raboty v zapadnoj chasti Verhnego goroda Ol'vii*, Arheologicheskie otkrytija 1978, Moskva, 1979.

29. *K voprosu o periodizacii zastrojki Verhnego goroda Ol'vii*, in Tezisy XVIII konferencii IA AN USSR, Kiev, 1980.

30. *Central'nyj nauchno-prirodovedcheskij Muzej AN USSR (al'bom)*, Kiev, 1980 (Soavtory: V.N. Gladilin, D.N. Dobrochaeva, V.P. Franchuk i dr.).

31. *Zametki o nekotoryh gruppah amfor iz Ol'vii*, in Severnoe Prichernomor'e (po materialam arheologii), Kiev, 1984.

32. *O proizvodstve amfor v Ol'vii grecheskoj ehphi*, Ispolzovanie metodov estestvennyh nauk v arheologii, Kiev, 1981.

33. *Zhiloj koartal Ol'vii k jugo-zapadu ot agory (VI - IV vv. do n.eh.)*, in Ol'vija i ee okrug, Kiev, 1986.

34. *Grupa terrakot iz Ol'vii*, Novye pamjatniki drevnej i srednevekovoj hudozhestvennoj kul'tury, Kiev, 1982 (Soavtor - A.S. Rusjaeva).

35. *Livarni formi z Ol'vij*, Arheologija, 1984, Vip. 45.

36. *Keramicheskaja tara iz Ol'vii (opyt izuchenija amfor 6-4 vv. do n.eh.)*, Kiev, 1981.

37. *Ehkonomicheskie osnovy vzaimootnoshenij Ol'vii s mestnymi plemenami Severnogo Prichernomor'ja*, Demograficheskaja situacija v Prichernomor'e v period velikoj grecheskoj kolonizacii, in Materialy II Vsesojuznogo simpoziuma po drevnej istorii Prichernomor'ja, Tbilisi, 1981.

38. *Ol'vija - pamjat' tysjacheletij*, Odessa, 1982 (Soavtor - S.D. Kryzhiskij).

39. *Terrakotovij rel'ef iz Ol'vii*, Vestnik drevnej istorii, 1982, № 1.

40. *Keramika iz zatoplennoj chasti Ol'vii*, Antichnaja kul'tura Severnogo Prichernomor'ja v pervye veka nashej ehry, Kiev, 1984.

41. *Keramicheskoe proizvodstvo i keramika*, Arheologija Ukrainskoj SSR, Kiev, 1986, T.2.

42. *Ehllinisticheskie tendencii v ehkonomike Ol'vii*, Materialy III Vsesojuznogo simpoziuma po drevnej istorii Prichernomor'ja na temu "Ehllinizm i Prichernomor'e". Tezisy dokladov i soobschenij, Tbilisi, 1982.

43. *Ehllinisticheskie tendencii v ehkonomike Ol'vii*, Prichernomor'e v ehphu ehllinizma, Tbilisi, 1985.

44. *Predmest'e v rimskom provincial'nom gorode Severo-Zapadnogo Prichernomor'ja*, Tezisy dokladov "Ehtnokul'turnye i ehtno-social'nye processy v konce 1 tys. do n.eh. 1 pol. 1 tys. n.eh. na jugo-zapade SSSR i sopredel'nyh regionah, Uzhgorod, 1985.

45. *Kul'tura i iskusstvo Prichernomor'ja v antichnuju ehphu*, Moskva, 1983

(Soavtory: L. P'jankova-Marinova, A.K. Korovina, L.V. Kopejkina).

46. *Predmest'e pervykh vekov nashey ehry v Nizhnem gorode Ol'vii*, Antichnye drevnosti Severnogo Prichernomor'ja, Kiev, 1988.

47. *Kompleks zapadnykh vorot v Ol'vii*, Antichnye drevnosti Severnogo Prichernomor'ja, Kiev, 1988 (Soavtor S.D. Kryzhickij).

48. *Raboty u zapadnykh gorodskih vorot v Ol'vii*, Vsesojuznaja arheologicheskaja konferencija "Dostizhenija sovetskoj arheologii v XI pjatiletke". Tezisy dokladov, Baku 1986.

49. *Kuhonnaja keramika, luterii, amfory, hozjajstvennaja keramika*, Kul'tura naselenija ol'vijskogo polisa v arhaicheskoe vremja, Kiev, 1987.

50. *Svincevi virobi z Ol'vij*, Arheologija, 1988, Vip. 63.

51. *Do pitanija pro hronologiju dejakih antichnih materialiv u skifs'kih pam"jatkah*, Arheologija, 1989, № 2.

52. *Novaja nadpis' iz Ol'vii, Drevnee Prichernomor'e*. Tezisy dokladov I Vsesojuznykh chtenij pamjati prof. P.O. Karyshkovskogo, Odessa, 1989.

53. *Novye dannje o razvitii Ol'vii v ehllinisticheskoe vremja*, Tezi dopovidej XX Respublikans'koj naukoj konferencij "Problemi arheologij ta istorij drevn'ogo naselennja Ukrain'skoj RSR", Odessa, 1989.

54. *Raskopki v Nizhnem gorode Ol'vii (1985-1986 gg.)*, Zadachi sovetskoj arheologii v svete reshenij XXVII s'ezda KPSS. Tezisy dokladov. Suzdal' – 1987, Moskva, 1987.

55. *Novij napis z Ol'vij*, Arheologija, 1990, № 3.

56. *Stanovlennja antichnogo sposobu virobnictva u Nizhn'omu Pobuzhzhji*, Arheologija, 1991, № 1 (Persha chastina).

57. *Stanovlennja antichnogo sposobu virobnictva u Nizhn'omu Pobuzhzhji (za arheologichnimi danimi)*, Arheologija, 1991, № 3 (Druga chastina).

58. *Nova znahidka moneti Eminaka v Ol'vij*, Arheologija, 1993, № 1 (Spivavtor V.I. Nazarchuk).

59. *Novaja nahodka skul'ptury v Ol'vii*, Ukraina - Grecija: istorija ta suchasnist'. Tezi mizhnarodnoj naukoj konferencij (Kijv, 29-30 veresnja 1993 r.), Kiiv, 1993, (Soavtor T.L. Samojlova).

60. *Golovni etapi istorichnogo rozvitku Ol'vij*, Arheologija, 1994, № 2 (Spivavtori: S.D. Krizhickij, V.V. Krapivina).

61. *Central'nij zhitlovij kvartal Ol'vij*, Arheologija, 1994, № 2.

62. *Raskopki v Nizhnem gorode Ol'vii (1985-1993, predvaritel'nye itogi)*, Ol'vija-200. Tezisy dokladov mezhdunarodnoj konferencii, Nikolaev, 1994 (Soavtor T.L. Samojlova).

63. *On Some Problems in Research of Amphoras Complex from Olbia Pontique VI-I B.C.*, Resume du Colloque d' Istanbul, Istanbul, 1994.

64. *Olbia Pontica and "Olbian Muse"*. Expedition, 1994. 36. N 2-3 (Pensilvania).

65. *O svjazjah Ol'vii s italijskim regionom Sredizemnomor'ja v pozdneehllinisticheskoe vremja*, Mezhdunarodnye otnoshenija v bassejne Chernogo morja v drevnosti i v srednie veka. Materialy 7 mezhdunarodnoj konferencii. Rostov na Donu, 1994.

66. *O kriterijah periodizacii istoricheskogo razvitija antichnykh gosudarstv v Severnom Prichernomor'e (na primere Ol'vii)*, Problemy istorii i arheologii Nizhnego Podnestrov'ja. Tezisy dokladov nauchnoj konferencii, Odessa, 1994 (Soavtory:

V.V. Krapivina, S.D. Kryzhickij).

67. *Novoe graffito iz Ol'vii*, Ol'vija-200, Nikolaev, 1994 (Soavtor A.A. Beleckij).
68. *Zemljanka v Nizhnem gorode Ol'vii*, Tezi pershoj oblasnoj naukovej krajeznavchoj konferencij, Mikolajv, 1995 (Soavtor T.L. Samojlova).
69. *Excavations in the Lower City of Olbia, 1985-1992. Preliminary Results*, Echoes du Monde classique/Classical Views, 1995, XXXIX, 14, 1.
70. *Ekonomika ol'vijs'koj derzhavi v 5 st. do n.e.*, Arheologija, 1995, № 3.
71. *K voprosu o social'nom rajonirovanii Ol'vii*, Drevnee Prichernomor'e. III chtenija pamjati prof. P.O. Karyshkovskogo. Tezisy dokladov konferencii, Odessa, 1996.
72. *Odin iz zhilyh rajonov ehllinisticheskoy Ol'vii*, Greki na Chernom more. Tezisy dokladov, Saloniki, 1996.
73. *Issledovanie Central'nogo kvartala v Ol'vii*, Mir Ol'vii. K 90- letiju prof. L.M. Slavina. Tezisy dokladov, 1966.
74. *Thracian Elements in Ceramic Complexes of Olbia (end of the 6-th-early 5 th cent. B.C.)*, The Thracian World on the Crossroads of civilizations. The 7th International Congress of Thracology, Bucurest, 1996.
75. *Do pitannja pro social'ne rajonuvannja Ol'vij elinistichnogo chasu*, Arheologija, 1997, 4.
76. *Ol'vija. Raskopki, istorija, kul'tura*, Nikolaev, 1997 (Soavtor S.D. Kryzhickij).
77. *Ol'vija*, Nikolaev, 1997 (Soavtor V.V. Krapivina).
78. *Nova skul'ptura z Ol'vij*, Arheologija, 1997, 2 (Soavtor T.L. Samojlova).
79. *Ol'vija i varvary. Prioritety ehkonomicheskikh otnoshenij*, Materiali II Mikolajvs'koj oblasnoj krajeznavchoj konferencij "Istorija. Etnografija. Kul'tura. Novi doslidzhennja", Mikolajv, 1997, T. 1.
80. *Pozdneehllinisticheskie sloi Nizhnego goroda Ol'vii*, Hersones v antichnom mire. Tezisy mezhdunarodnoj konferencii, Sevastopol', 1997.
81. *Torgovlja Ol'vii s o. Hiosom (po amfornomu materialu)*, Mezhdunarodnye otnoshenija v bassejne Chernogo morja v drevnosti i v srednie veka. Materialy IX mezhduna-rodnoj nauchnoj konferencii. Rostov-na Donu, 2001.
82. *Ol'vija u drugij chverti U st. do n.e. - 331 r. do n.e.*, Davnja istorija Ukraini, Kijv, T.2, 1998 (Spivavtor S.D. Krizhic'kij).
83. *Ol'vija u 331 r. do n.e. - seredini I st. do n.e.*, Davnja istorija Ukraini, Kijv, T.2, 1998 (Spivavtor S.D. Krizhic'kij).
84. *Kompleks pizn'oelinistichnih amfor z Ol'vij*, Arheologija, 1999, № 1.
85. *Nizhnje misto Ol'vij (osnovni etapi rozvitku)*, Ukrainja-Grecija: Istorichna spadschina i perspektivi spivrobitnictva, Mariupol', 1999.
86. *Rozkopki diljanki NGS v Ol'vij (1997-1998)*, Arheologichni vidkrittja v Ukraini. 1997-1998 rr., Kijv, 1998.
87. *Quelques problemes amphoriques à Olbia pontique aux VI e-1 er s. av.n.e.*, Production et commerce des amphores anciennes en mer Noire. Aix - en - Provence, 1999.
88. *Nizhnee Pobuzh'e v arhaicheskoe vremja*, Ol'vija. Antichnoe gosudarstvo v Severnom Prichernomor'e, Kiev, 1999 (Soavtor S.D. Kryzhickij).
89. *Nizhnee Pobuzh'e v klassicheskoe vremja*, Ol'vija. Antichnoe gosudarstvo v Severnom Prichernomor'e, Kiev, 1999 (Soavtor S.D. Kryzhickij).

90. *Nizhnee Pobuzh'e v ehllinisticheskoe vremja*, Ol'vija. Antichnoe gosudarstvo v Severnom Prichernomor'e, Kiev, 1999 (Soavtor S.D. Kryzhickij).

91. *Amfory Hiosa i ol'vijsko-hiosskie torgovye otnoshenija*, Mors'ka torgivlja v Pivnichnomu Prichoronomor'j, Vita antiqua, Kijv, 2001.

92. *Zheleznyj shlem iz Ol'vii*, Ol'vija ta antichnij svit. Materiali dlja naukovih chitan', prisvjachenih 75-richchju utvorennja istoriko-arheologichnogo zapovidnika "Ol'vija" NAN Ukraini, Kijv, 2001 (Spivavtor E.V. Chernenko).

93. *Terasova chastina Nizhn'ogo mista Ol'vij naprikinci ellinizmu*, Ol'vija ta antichnij svit. Materiali dlja naukovih chitan', prisvjachenih 75-richchju utvorennja istoriko-arheologichnogo zapovidnika "Ol'vija" NAN Ukraini, Kijv, 2001.

94. *Nizhn^o misto Ol'vij (osnovni etapi rozvitku)*, Arheologija 2001, № 4.

95. *K karakteristike ehkonomicheskikh svjazej Ol'vii (po materialam amfor iz nekropolja Shirokaja Balka)*, Arheologichni vidkrittja v Ukraini 2001-2002 rr., Kijv, 2003 (Spivavtor V.A.Papanova).

96. *Rozkopki na diljanci NGS v Ol'vij v 2002 r.*, Arheologichni vidkrittja v Ukraini 2001-2002 rr., Kijv, 2003 (Spivavtor O.V. Karjaka).

97. *Principi modeljuvannja ekonomichnogo bazisu pivnichnoprichernomors'koj antichnoj derzhavi na prikladi Ol'vij*, Paleoekonomika rann'ogo zaliznogo viku na teritorij Ukraini, Kijv, 2004 (Spivavtor S.D. Krizhic'kij).

98. *Rozkopki na diljanci NGS v Ol'vij v 2003 r.*, Arheologichni vidkrittja v Ukraini 2002-2003 rr., Kijv, 2004 (Spivavtor O.V. Karjaka).

99. *Pozdnearhaicheskaia keramika uchastka NGS v Ol'vii*, V Bosporskie chtenija, Kerch', 2004.

100. *The amphorae of Olbia (plot NGS)*, Black Sea Area in the Hellenistic World System, Tbilisi, 2005.

101. *Funkcional'nye razlichija domov v zhilyh kvartalakh Nizhnego goroda Ol'vii*, VI Bosporskie chtenija, Kerch', 2005.

102. *Dom Agrota v Ol'vii i skul'ptura Artemidy Ol'vijskoj*, Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea (from the Greek Colonization to the Present), Iași, 2005.

103. *Severnyj kvartal i oborona v Nizhnem gorode Ol'vii*, VII Bosporskie chtenija, Kerch', 2006.

104. *Hellenistic amphoras from Olbia Pontic*, The International Round-Table Conference Production and Trade of Amphorae in the Black Sea. Batumi Trabzon, 2006.

105. *Detskoe pogrebenie III-IV vv. iz Ol'vii*, Severnoe Prichernomor'e v ehposu antichnosti i srednevekov'ja, Moskva, 2006.

106. *Chastnyj musejon v Ol'vii Pontijskoj*, Bosporskie issledovanija, Simferopol'-Kerch', 2006, XI (Soavtor A.S. Rusjaeva).

107. *Rozkopki na diljanci NGS v Ol'vij v 2005 r.*, Arheologichni vidkrittja v Ukraini 2004-2005 rr., Kijv, 2006 (Spivavtor O.V. Karjaka).

108. *Amfory. Osnovnye kategorii keramicheskikh materialov*, Drevnejshij temenos Ol'vii Pontijskoj, Simferopol', 2006.

109. *Artemida Ol'vijs'ka*, Arheologija, 2007, 1.

110. *Olbian-Scythian Trade: Exchange Issues in the Sixth to Fourth Centuries BC*,

Classical Olbia and the Scythian World. From the Sixth Century BC to the Second Century AD. Proceedings of the British Academy. 142, Ed. by David Braund & S. D. Kryzhitskiy, Oxford, 2007.

111. *Esche raz ob odnom iz svjatilisch Ol'vii*, VIII Bosporskie chtenija, Kerch', 2007.

112. *K voprosu ob oboronitel'nyh sooruzhenijah v Nizhnem gorode Ol'vii (predvaritel'nye itogi rabot)*, Bosporskie issledovanija. Simferopol'-Kerch', 2007, XVII.

113. *K voprosu ob istoricheskoi topografii Ol'vii*, IX Bosporskie chtenija, Kerch', 2008.

114. *Ob interpretacii kul'turnyh naplastovanij v zhilyh domah (na primere zhilyh kvartalov ehllinisticheskogo vremeni v Ol'vii)*, X Bosporskie chtenija, Kerch', 2009 (Soavtor S.D. Kryzhickij).